

La Gran Cristiana. Catalina Zaforteza i de Togores Dameto i Denti, *la Gran Cristiana*, va néixer a Son Berga, Palma, el 1833 i morí aquí, a Can Desbrull, el 1912.

Es va casar a amb Mariano de Villalonga i de Togores Desbrull i Puigdorfilà, amb el qual va tenir un fill i quatre filles. Va ser dama de la Reial Mesrança de Cavalleria de València el 1858.

Dona culta i de molt caràcter, extremadament religiosa, tenia fama de generosa i caritativa. Entusiasta seguidora de la causa carlina, va desenvolupar una gran activitat política. Germana del cap del carlisme a Mallorca, tots els seus germans i nebots varen ser oficials de l'exèrcit.

El sobrenom de *la Gran Cristiana* amb el qual era coneguda, li venia per extensió del que rebien els carlistes, *cristians*, caracteritzats per la seva intransigència catòlica.

L'escala principal. Aquesta escala va ser remodelada per l'arquitecte Gabriel Alomar durant la primera fase de les obres d'adaptació de l'edifici com a seu del Museu de Mallorca (1972-1975). El traçat anterior era invers a l'actual i sembla que va ser obra de Bartomeu Ferrà, d'estil eclèctic i gust historicista, amb dues finestres balconeres que s'obrien al pati. Es conserven fragments de la barana de pedra, calada, un dels quals s'exposa ara a la tercera planta.

Des de devers 1900 i fins 1968 el replà superior i el passadís estaven decorats amb un conjunt de grans i exòtiques ceràmiques sobrepintades. Semblen peces procedents de Tonalá, Mèxic, freqüents a col·leccions europees dels segles XVIII i XIX. Podrien haver arribat aquí a través d'un oncle matern de la Gran Cristiana, Josep de Togores i Zanglada, comte d'Aiamans, polític i il·lustrat que va ser membre de la Junta Suprema Central (1808) i del Consell de Regència d'Espanya i d'Índies (1810).

Sala d'estiu. Sala d'entrada, dita d'estiu, semblant a les que hi havia a totes les cases de la noblesa mallorquina. Hi havia a desset cadires de repòs, entre les quals n'hi havia de vellut brodat i coixí carmesí. La sala estava decorada amb diversos quadres de sants i de paisatges, dels segles XVII i XVIII.

Sala d'estiu. A la sala d'estiu hi havia dues arquetes italianes del segle XVIII, decorades amb vidres pintats, i dues d'holandeses del segle XVII. Els inventaris del segle XVII esmenten aquí els "bufets de noguer amb peus turmentats i vergues de ferro", bastant atípics, dos dels quals es mostren a les antigues fotografies al mig de l'estança.

Sala d'estiu. A més de pintures religioses i de paisatges, hi havia també retrats que es repartien per les diverses sales, també per les desaparegudes actualment. En la darrera època s'hi col·locaven també tres bodegons del segle XVII, probablement valencians. Les fotografies conservades mostren també els grans salomons de vidre de La Granja de San Ildefonso, del segle XIX.

Sala dels escaparats. Pren el nom de dues capelletes que guardaven les figures de sant Vicenç Ferrer i de santa Catalina màrtir. Es mostraven sobre dos bufets de pedra jaspí, documentats en el segle XVII. La sala estava decorada tot al voltant de *arrimadillos* del segle XVIII, obra de Gabriel Femenia Maura (1685-1752), a més de quadres d'influència italiana, de tema religiós i paisatges.

Hi havia també quatre taules raconeres daurades, una caixa i dotze sofes Carles III.

Sala dels domassos. Magnífica sala entapissada de domàs vermell, amb grans cornucòpies daurades com les quatre taules raconeres barroques. Hi havia una vintena de cadires isabelines de pota de cabra. Destacaven les arquilles napolitanes de vidre pintat, atribuïdes a Luca Giordano, sobre taules decorades amb àguiles coronades.

En el centre, sobre un bufet vestit amb domàs carmesí, s'hi mostraven llibres d'història papal, magníficament enquadernats amb les armes de Pius IX.

Decoraven la sala dues pintures religioses. Des d'aquí s'accedia a la capella.

Capella. Des dels inicis del segle XIX la capella s'ubicava en el fons de la sala dels domassos, separada per un envà. Fins aleshores l'antic oratori estava a l'entrada de la casa.

Tenia els objectes litúrgics necessaris per a la celebració eucarística: sacres, canelles i una extraordinària arca eucarística de plata, un sanctíssim d'ivori, llibres i reliquiars, a més d'un Bon Jesús entronitzat, d'altres imatges i de dos grans portaatxes. Des de devers 1900 la capella estava dedicada a la Mare de Déu de Lourdes.

LA DAMA, LA CASA

CRISTIANA

LA GRAN

Sala dels miralls. Endomassada de vermell i decorada amb un *arrimadillo* extraordinari, tenia una sèrie de miralls i cornucòpies de fusta tallada i daurada amb detalls decoratius d'estil rococó. Una sèrie de butaques de factura moderna aportaven el confort necessari en una casa habitada fins a la dècada de 1960. Molts remarcables eren els sofàs del segle XVIII en fusta de noguer i entapissats de vermell, que fan joc amb una sèrie de cadires d'estil Carles III. Els sofàs de Ca la Gran Cristiana mostren una curvatura especial en els braços que els fa bastant originals. Era una magnífica habitació plena de jocs de llum, gràcies als miralls i a l'impressionant salomó de La Granja de dos pisos del qual penjen llàgrimes, perles, raïms, flors i fulles de vidre.

Alcova. L'alcova principal estava endomassada de vermell i circumdada per un *arrimadillo* amb paisatges, atribuït a Gabriel Femenia (1685-1752). Hi havia un llit d'estil Carles III, amb decoració jaspada en blanc i blau que feia joc amb la porta d'accés al lligador o vestidor, encàrrec del VIIè comte d'Aiamans, traspasat el 1789. Aquest llit va ser substituït per un altre amb cobricel.

A l'alcova hi havia també una vitrina de fusta tallada, amb aplicacions de carei i vidres pintats amb escenes de la Passió, obra napolitana. Una urna de banús guardava un excepcional crist d'ivori. Devora el llit hi havia tres quadrets religiosos.

Sales de cada dia i familiars. Els espais actuals unifiquen dues sales d'ús de la família, en les quals es llegia, es tocava el piano, es brodava... Tot i que fossin de cada dia no eren menys luxoses que les de recepció. Les parets estaven entapissades de domàs, tenien *arrimadillos* probablement pintats per l'amiga de la família Inès Florez.

Retrats d'avantpassats i de personatges il·lustres decoraven les estances.

Els cortinatges portaven els escuts de Togores i de Villalonga centrats, i la xemeneia, les catifes i les grans butaques duïen les armes de Villalonga.

Sales de cada dia i familiars. El mobiliari consistia en taules raconeres barroques, arquetes, sofàs d'estil Carles III i cadires isabelines del segle XVIII. Un paravent protegia la xemeneia.

Aquestes sales van ser remodelades en vida de Mariano de Villalonga.

LA GRAN
CRISTIANA
LA DAMA, LA CASA

Febrer > abril, 2017

Comissariat

Magdalena de Quiroga Conrado

Coordinació

Marina Marquès Isasi

Fotografia

Fundació Institut Amatller d'Art Hispànic. Arxiu Mas

Gabriel Ramon. Museu de Mallorca

Jaume Gual. Museu de Mallorca

J. Juan Tous. Museu de Mallorca

G CONSELLERIA
O TRANSPARÈNCIA,
I CULTURA I ESPORTS
B DIRECCIÓ GENERAL
/ CULTURA

MUSEU DE MALLORCA